

Novel·la Pere Guixà

Un súbdit exemplar

Dai Sijie (Fujian, 1954) comença aquesta novel·la, que tracta de les excentricitats de l'emperador xinès Zhengde, excusant-se perquè potser alguns qualificatius no semblaran "conforme a l'harmoniosa visió oficial d'un monarca xinès".

Un cop ens ha avisat, la novel·la és un *tour de force* –escrit amb elegància, astutament– per mostrar-nos la vida forsenyada d'aquell monarca del segle XVI, de la dinastia Ming, a qui s'ha titllat sempre d'esquizofrènic. Al pròleg, Sijie manifesta la seva gran simpatia per aquest rei i ens confirma que, en efecte, la novel·la, en tant que gènere procliu a la ironia, sempre serà el gènere de més difícil interpretació.

Aquesta quarta novel·la de Sijie (autor conegut per *Balzac i la petita modista xinesa*, llibre molt celebrat) poua en les cròniques oficials de l'emperador i en biografies més recents, segons se'ns diu, de manera que anem llegint amb incertesa, i no poca impressió, sobre què deu ser el que ha sortit de la imaginació de Sijie. És sabut que el monarca vivia entre feres i eunucs, que feia caceres opulentes i li agradava la pesca fora mesura i que tenia tres mil concubines i uns quants rinoceronts, però ¿es va implantar realment el fal·lus d'un home negre?, ¿practicava l'acrobàcia aèria de Confuci (una posició sexual que s'executa al pal major d'un vaixell), ¿havia convertit

L'acrobàcia aèria de Confuci

Autor: **Dai Sijie**

Traducció:

Anna Casassas

Editorial:

Edicions 62

Barcelona, 2011

Pàgines: **239**

Preu: **18 euros**

L'autor xinès Dai Sijie viu a França

MICHEL SPINGLER /

AP

l'interior d'una embarcació en un bordell de baixa estofa i un aquilotat fumador d'opi?, ¿les seves arbitràries execucions tenien un grau tan mòrbid d'anuència? No és estrany, doncs, que en aquest fabulós

relat (la insensatesa recorre impassiblement de cap a cap els capítols) hi aparegui Rabelais –coetani de l'emperador, autor que consona amb el to de l'obra de Sijie–, fascinat per la cultura xinesa el dia que

descobreix, mentre bufa una sopa, caràcters xinesos al fons d'un bol lacat. Ni és estrany tampoc que Sijie, autor dissident, que té els francesos com els seus lectors naturals (tot i que els seus llibres entren de sotamà a la Xina), hagi d'incorporar a les seves obres referències culturals del país veí.

L'emperador Zhengde tenia cinc dobles, que vivien tothora al seu costat. La idea és inconcebible, espaterrant, i sembla que Sa Majestat volia aquests dobles per "prolongar la seva eternitat". Vet aquí l'anècdota que va ser l'estímul perquè Sijie escrivís aquesta obra. El que l'autor francoxinès no ens indicarà mai –ja que en aquesta narració no hi trobem un judici sobre les accions exposades, i tot avança àgilment, gairebé amb lleugeresa– és l'absurd que un individu suposadament per damunt dels mortals camufla la seva individualitat entre d'altres cinc individus, o a l'inrevés.

Al lector que li agradi la pura fantasia, li agradaran els castells de vistosos colors d'aquesta novel·la delirant (un tractat eròtic exquisit, un passeig per un ubèrrim jardí xinès, un viatge per l'exotisme i el capteniment hermètic de l'Orient), narrat amb un estil acurat i varietat de tons.

Un lector més conscient hi trobarà un punt a mig camí entre la mordacitat hieràtica de *Sota el sol jaguar*, d'Italo Calvino, i la majestat ful de *Ehregard*, d'Isak Dinesen. Tots tres llibres ens parlen, en major o menor grau, de la monarquia des d'una talaia objectiva. La llunyania històrica i la distància cultural no atenuen res, perquè els fets canten. El lector acaba completant la història mitjançant l'estupor, el rebuig o la incredulitat. Sijie, per sota dels vels d'humor, ha escrit una novel·la espaordidora, que posa els pèls de punta. *

Assaig Marta Monedero

Ruanda després dels matxets

L'estratègia dels antílops

Autora:

Jean Hatzfeld

Traducció:

Lourdes Bigorra

Editorial:

Edicions de 1984

Barcelona, 2011

Pàgines: **246**

Preu: **17 euros**

Al país dels mil turons, on no hi ha lloc per als deserts, els altiplans o les selves verges, els supervivents són els grans perdedors l'endemà de la tragèdia. Prop de dues dècades després del genocidi que va causar 800.000 morts en cent dies (un Holocaust sense càmeres de gas però amb els botxins esquarterant les víctimes a cops de matxet), els que van poder sobreviure reconeixen avui l'assassí de la seva família en el rostre del veí.

L'experiodista del diari *Libération*, Jean Hatzfeld (Madagascar, 1949), retrata amb lucidesa com una generació de ruandesos viuen condemnats a coexistir entre silencis a *L'es-*

tratègia dels antílops. La gènesi del llibre es remunta a principis del 2003, quan el govern de Ruanda va alliberar 40.000 presos hutus, la majoria condemnats per haver participat en el genocidi de tutsis el 1994. Hatzfeld evoca amb testimonis de primera mà fugides quasi increïbles (còrrer com els antílops era l'única possibilitat de continuar viu), un perdó pràcticament impossible d'atorgar i la convivència sota una reconciliació imposada quan les ferides encara estan per cauteritzar. "Parlem de perdó per ser ben considerats i perquè les subvencions poden ser lucratives", reconeix Innocent Rwigyiza, amic i traductor de l'autor.

L'estratègia dels antílops és la tercera entrega d'una trilogia iniciada amb *Dans le nu de la vie*, que donava veu a una quinzena de supervivents. Venia després *Una temporada de matxets*, en què una desena d'assassins condicionats per la propaganda antitutsi s'abocaven a la càrcer humana. Ara, amb el tercer volum, l'autor torna a Nyamata, localitat al sud de Kigali, per retrobar els protagonistes de les obres anteriors.

La banalització dels crims

Els criminals van ser alliberats sense haver complert la pena menys d'una dècada després del genocidi perquè els seus braços eren indispensables

per treballar els camps. Hatzfeld ens desvela, a través d'un entramat subtil i intel·ligent, històries esfereïdores. Com en *Una temporada de matxets*, es posa en evidència la banalització amb què es cometien els crims i com la comunitat internacional ha treballat per una reconciliació (més aviat caldria parlar de cohabitació penosa) imposada amb diners i que contrasta amb el món real.

L'obra de Hatzfeld és un magnífic exemple del bon periodisme, aquell que torna al lloc de la notícia quan aquesta ja no surt als diaris i n'explica les conseqüències, sense jutjar-les, per intentar entendre allò incomprendible. *